

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Rachel
Carson

1907 - 1964

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersöz

1917, ABD'nin Pennsylvania eyaletinde bir kasaba. Küçük Rachel, babasıyla göl kıyısında gezinti yaparken ilginç bir doğa olayına tanık olur.

Aa, babacığım bak!
Şu kuş bir tavşanı tutmuş,
uçuruyor!

Ha ha ha!
O bir kartal sevgili Rachel.
Ve ne yazık ki tavşanı uçurmuyor;
onu avlamış, yemek için
yuvasına götürüyor.

Ne! Nasıl yani?

Kartal alarımı!
Canını seven kaçsın!

Dur Simit'çğim, dur!
Öykü daha yeni başladı.
Nereye hemen?

Evlerine dönerken babası Rachel'a doğadaki besin zincirinden söz eder. Tavşanın havucu yemesi gibi, kartalın da tavşanı avlamasının normal olduğunu anlatır ve yaban yaşamının kuralını şu deyimle özetler:

...Anlayacağın,
büyük balık küçük balığı yutar
Rachel.

Hmm, anladım.
Burada büyük balık,
kartal oluyor.

Biri balık mı dedi?
Benimki ızgara olsun lütfen.
Kızartma kolesterol yapıyor da!

Balığı duyunca
kartal korkun geçti
bakıyorum!

Rachel doğada gördüğü her şeyi defterine not eder. Bu sayede öğrendiklerini unutmamakta ve daha sonra arkadaşlarıyla eksiksiz bir biçimde paylaşabilmektedir.

Ne yazıyorsun yine Rachel?

Bugün babamdan
öğrendiklerimi anneciğim.
Havuçlar, tavşanlar, kartallar...

Az kalsın yem oluyorduk biz de!
Neyse, şu balığım gelsin de,
kendime gelirim.

Korkma, bu göbek
varken hiçbir kartal taşıyamaz
seni Simit! Balığı da unut!
O bir deyimdi yalnızca.

Hayvanları ve doğayı çok seven Rachel üniversitede zooloji bölümünü seçer.

Cık cık cık!

Yavrularını besleyecek bir
solucan buldun demek.
Aferin sana!

Zooloji mi?
O da ne?

Zooloji,
"hayvanbilim" demek
Simit'çğim.

Rachel Carson aldığı eğitim doğrultusunda doğayı ve canlıları incelemeye koyulur. O yıllarda kimya alanındaki ilerlemeler tarımda yeni uygulamalara geçilmesini sağlamıştır. Ekinlere zarar vererek ürünün azalmasına neden olan böcekleri yok eden kimyasal maddeler geliştirilmiştir. Üstelik bu maddeler neredeyse tüm tarım alanlarında kullanılır hale gelmiştir. Ne var ki yok olan yalnızca zararlı böcekler değildir. Tarlaların verimiyle birlikte dünyanın her yerinde yabani hayvanların ölümleri de artmaktadır. Rachel, bu umulmadık ölümlerin nedenini araştırmaya karar verir.

ABD'de yaşayan ve ülkenin simgelerinden biri olan Amerikan kartallarının sayısındaki azalma Rachel'in dikkatini çeker.

Anlaşılan yumurtalar yine zamanından önce çatlamış. Bunun bir nedeni olmalı!

Ay ne işin var orada? Anneleri gelirse görürsün şimdi!

Anne kartalın da çoktan yavrularının kaderini paylaştığından kuşkuluyorum ben.

Rachel Carson, doğanın dengesinin henüz bilmediği bir nedenle bozulmakta olduğunu farkındadır. Bu dengeyi bozan etkeni ortaya çıkarmak için gece gündüz çalışır. Ulaştığı ipuçlarıysa ona kimyasal böcek öldürücülerini işaret eder.

Olamaz! Yumurtaların kabuğunda bile DDT var!

"DDT" de neyin nesisi?

DDT, çok zehirli ve kalıcı bir böcek öldürücü kimyasal maddedir Simit'çiğim.

Yıllar süren araştırmalarının sonunda Carson, insanların tarımı geliştirmek için kullandığı bazı kimyasal maddelerin, doğanın dengesini bozduğunu kanıtlar. Toplumu bu konuda bilinçlendirmek ve harekete geçirmek için bir gazeteye, herkesin anlayabileceği bir dilde, çok etkileyici yazılar yazar.

Ancak bu o kadar kolay değildir. Carson'un düşünceleri, bu işten para kazanan DDT üreticilerinin işine gelmez...

Birkaç kartal öldüyse ne olmuş yani! Siz halkımızın aç kalmasını mı istiyorsunuz bayan?

Elbette ki hayır. Yalnızca tarım alanında verimi doğayı zehirlemeden artırmanın bir yolunu bulmanızı istiyorum bayım!

E, onlar da kullanmasın şu DDT'yi canım!

Rachel Teyze de onun için uğraşır ya zaten.

Oh, aldın mı cevabı, keltöş!

Ay, çok gerildi ortam.

Carson savaşından vazgeçmez ve doğanın korunmasının önemine dikkat çeken yazılarını kitaplaştırır. "Sessiz Bahar" adlı kitabı, kısa sürede etkisini gösterir.

Hmm, biz ne yapmışız meğer!

Biliminsanı dediğin cesur olacak böyle işte!

Yaşasın! Rachel Teyze kurtarıyor doğayı...

Rachel Carson'un araştırmaları insanlığın çevreye verdiği zararları kanıtladı. Ayrıca, yazdığı kitaplar bu konuda geniş kitleleri bilinçlendirecek ilk adımı oluşturdu. Doğaya verilecek her zararın, onun bir parçası olan insanlığı da etinde sonunda etkileyeceğini anlatanların sayısı giderek arttı. Böylece, tarihte ilk kez "çevre bilinci" diye bir kavram ortaya çıktı. Bu bilinç, zamanla dünyanın dört bir yanında toprağımızı, havamızı, suyumuzu kirleten, gezegenimizi paylaştığımız hayvan ve bitki türlerini zehirleyen kimyasal maddelerin kullanımına yasal sınırlıklar getirilmesini sağladı. Bu konuda ilerlemeler sürse de ne yazık ki henüz kesin bir başarı elde edilememiştir. Çünkü güzel dünyamızın yalnızca yasalara değil, üzerinde yaşayan tüm insanların korumasına gereksinimi vardır.

Bitti, Hadi gel sana bir balık ısmarlayayım Simit.

DDT'siz olsun ama!